

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jana Vyklického a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce **S. C.**, zastoupeného JUDr. Martinem Grubnerem, advokátem se sídlem Praha 1, Washingtonova 1599/17, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 2. 2015, č. j. 63 Az 10/2012 - 111,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 9. 2012, č. j. OAM-402/ZA-ZA06-K03-2010, nepřiznal žalobci (dále „stěžovatel“) žádnou z forem mezinárodní ochrany dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), protože stěžovatel věrohodným způsobem nedoložil žádnou z azylově relevantních okolností.

Proti uvedenému rozhodnutí podal stěžovatel správní žalobu, v níž především tvrdil, že se žalovaný v hodnocení skutkového stavu dopustil celé řady nesprávností. Zejména nesouhlasil s hodnocením důkazu o svém členství v náboženské skupině Ahmadijů. Zdůraznil, že tato skupina (sekta, hnutí) je státními orgány Pákistánské islámské republiky pronásledována a její členové jsou diskriminováni. Měl za to, že důkazy nebyly hodnoceny objektivním způsobem a některé skutečnosti byly účelově zkresleny.

Krajský soud v Ostravě (dále „krajský soud“) dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) zamítl správní žalobu rozsudkem ze dne 18. 2. 2015, č. j. 63 Az 10/2012 - 111. Nejprve podrobně zrekapituloval průběh předchozího řízení a zdůraznil, že se jedná v pořadí již o druhou žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu. Odůvodňována je především důkazem, který by měl potvrzovat angažovanost stěžovatele v hnutí Ahmadijů. Krajský soud se tudíž zaměřil na otázku věrohodnosti tohoto důkazu. Poznamenal, že věrohodnost azylového příběhu nelze

hodnotit odděleně od první žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž po důkladném prokazování pravosti předmětného dokumentu, které bylo provedeno v součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky, zástupci zastupitelských úřadů členských států EU a USA i členem tamější ahmadijské komunity, dospěl k závěru, že je předložené osvědčení nevěrohodné. V kontextu s dalšími okolnostmi krajský soud uvedl, že doklad prokazující členství v hnutí Ahmadijů není s nejvyšší pravděpodobností pravý dokument a přiklonil se v jeho hodnocení na stranu žalovaného.

Krajský soud dále neshledal pochybení žalovaného v procesu dokazování, ani nepřezkoumatelnost jím uváděných závěrů. Dle soudu rovněž žalovaný nepřekročil meze správního uvážení. Ve vztahu k nevěrohodnosti azylového příběhu zdůraznil, že stěžovatel opustil zemi původu legálním způsobem a v roce 2010 požádal na zastupitelském úřadě země původu o nový cestovní pas, který mu byl bez problémů vydán. V závěru krajský soud dodal, že postupem žalovaného nedošlo k porušení čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků.

Kasační stížností ze dne 25. 3. 2015 napadá stěžovatel rozsudek krajského soudu z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Má za to, že žádný důkaz nevylučuje pravost sporného dokumentu, který by měl dokládat jeho členství v hnutí Ahmadijů. V tomto ohledu poukazuje na neurčité vyjádření krajského soudu, který neshledal pravost dokumentu jen s určitou pravděpodobností. Domnívá se, že pokud nebyla pravost dokumentu výslovně vyloučena, mělo se z něj vycházet. Argumentuje tím, že kontakty uvedené na předmětném potvrzení mohou náležet jiným subjektům, než ahmadijskému hnutí proto, že uvedené hnutí je nuceno k soustavnému přemísťování a skrývání z důvodu pronásledování. Není tedy možné nalézt sídlo, kde by jej bylo možné permanentně kontaktovat. Dodává, že kontakty uvedené na dokumentu mohly být pozměněny i záměrně, aby hnutí nebylo odhaleno.

V další části kasační stížnosti nesouhlasí stěžovatel s tím, že ve věci nebyli vyslechnuti svědci, které navrhoval. Uvádí, že mohli dosvědčit, že je předložený dokument pravý a vyvrátit tak domněnku zastávanou správním orgánem i soudem.

Stěžovatel rovněž vznáší námitky proti průběhu správního řízení. Konstatuje, že žalovaný chybně vycházel z předpokladu, že potvrzení, které mu ve správním řízení předložil, dokládá jeho postavení zakládajícího člena organizace Ahmede Peace Movement, ačkoli uvedený důkaz měl prokázat příslušnost k hnutí Ahmadijů. Podobně byl stěžovatel nesprávným způsobem označen za zakladatele mise míru, přestože byl zakladatelem Ahmede Peace Movement. Z uvedených okolností proto vyvozuje, že se žalovaný opíral o skutečnosti, které nebyly tvrzeny a nejsou obsaženy ve správním spise.

V závěru kasační stížnosti uvádí stěžovatel důvody, pro které by měla být stížnost přípustná. Především poukazuje na diskriminaci hnutí Ahmadijů, jež se nachází v podobném postavení jako židé za druhé světové války. Upozorňuje, že je vůči členům hnutí uplatňováno tzv. rouhačské právo, a hrozím jim tudíž přísné tresty. Rozsudek krajského soudu proto navrhuje zrušit.

pokračování

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 11. 5. 2015. Uvádí, že o žádosti stěžovatele bylo rozhodnuto v celkovém kontextu jeho znalostí o hnutí Ahmadijů, způsobu opuštění země původu, azylového příběhu a dalších skutečností, které jsou v souhrnu nevěrohodné. Potvrzení, které stěžovatel předložil, aby prokázal členství v daném hnutí, nepovažuje žalovaný za pravé, a tudíž mu nepřiznává důkazní hodnotu. Závěry krajského soudu pokládá za správné a upozorňuje na informace, které byly v průběhu správního řízení nashromážděny. Má rovněž za to, že by průkaznost sporného dokumentu nemohli osvědčit ani stěžovatelem navrhovaní svědci. Námitky související s členstvím stěžovatele v Ahmede Peace Movement nejsou dle žalovaného zásadní a nejedná se ani o nově posuzovanou skutečnost. Kasační stížnost proto navrhuje zamítnout.

K vyjádření žalovaného podal stěžovatel repliku, která však obsahuje zásadně stejnou argumentaci jako kasační stížnost. Více je rozvinuta pouze problematika důkazního břemene v řízení o mezinárodní ochraně. Stěžovatel je toho názoru, že důkazní břemeno je vychýleno ve prospěch žadatele, což zavazovalo žalovaného, aby předložená tvrzení nade vší pochybnost vyloučil.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou splnění podmínek řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem a jsou splněny i obsahové náležitosti dle § 106 s. ř. s.

Kasační stížnost byla podána ve věci mezinárodní ochrany, proto se Nejvyšší správní soud dále zabýval její přijatelností (§ 104a s. ř. s.). Institutem přijatelnosti kasační stížnosti a jeho dopady do soudního řízení správního se Nejvyšší správní soud důkladně zabýval, do jisté míry precedenčním, usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna uváděná rozhodnutí zdejšího soudu jsou přístupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se přitom v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud ovšem není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

V projednávané věci odvozoval stěžovatel přijatelnost kasační stížnosti především od dopadu, který by na něj mohlo mít správní rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany. Poukázal totiž na těžkosti, kterými jsou v Pákistánu vystaveny osoby hlásící se k hnutí Ahmadijů (jejich útlak přirovnal k diskriminaci židů za druhé světové války). Tyto okolnosti byly ovšem posuzovány v předcházejících fázích řízení, zatímco z hlediska přijatelnosti kasační stížnosti jsou naopak irelevantní. Vlastní zájmy stěžovatele rozhodně nepřesahují. Nejvyšší správní soud nicméně považuje za vhodné se k námitkám stěžovatele alespoň stručně vyjádřit.

Ačkoli stěžovatel explicitně uvedl kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., z obsahu kasační stížnosti lze dovodit, že uplatněn byl pouze důvod zmiňovaný pod písm. b) tohoto ustanovení. Argumentace totiž směřuje výhradně do skutkového stavu, který byl zjištěn ve správním řízení a z něhož následně vycházel i krajský soud.

V souvislosti s tím ovšem nelze přehlédnout, že azylový příběh stěžovatele byl již jednou podroben soudnímu přezkumu a nebyl shledán věrohodným (viz předcházející soudní řízení, které bylo vedeno u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 28 Az 37/2007, a na něj navazující řízení o kasační stížnosti zakončené odmítavým usnesením ze dne 12. 6. 2008, č. j. 3 Azs 31/2008 – 84). Novotu nyní představuje jediná skutečnost, a tou je dokument, který by měl prokazovat členství stěžovatele v náboženském hnutí Ahmadijů. V hodnocení relevance tohoto dokumentu se krajský soud (shodně s žalovaným) a stěžovatel ovšem shora popsáním způsobem liší.

Uvedená námitka úzce souvisí se zásadou materiální pravdy, kterou se již Nejvyšší správní soud v rámci azylového řízení zabýval. V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, uvedl: *„Zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vázících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.“* Je tudíž zřejmé, že zpochybnit předložený dokument mohou i zjištění, která jeho pravost dostatečně hodnověrně popírají. V nyní posuzované věci nemůže uniknout pozornosti, že v žádné fázi řízení nebyly zjištěny takové okolnosti, které by tvrzení sporného dokumentu jednoznačně a nepochybně podporovaly. Ve skutečnosti tomu bylo naopak. Žalovaný provedl rozsáhlé šetření, jehož výsledky nasvědčují spíše pochybnostem o pravosti listiny. Podle Ministerstva zahraničních věcí České republiky se například údaje z dokumentu neshodují s telefonními čísly či adresami, které by bylo možné přiřadit k pobočce ahmadijské komunity v Lahore, pozice „area manager“ uvedená v dokumentu se ve struktuře hnutí nevyskytuje, stejně tak v místě, kde byl dokument vydán, se pobočka hnutí nenachází a členem hnutí nebyl ani duchovní, před nímž měl být stěžovatel do hnutí přijat. Rovněž zastupitelské úřady členských zemí EU a USA, které mohly čerpat ze zkušeností s žadateli z ahmadijské komunity, považovaly předmětný dokument s největší pravděpodobností za falešný. Obdobně se vyjádřil i pracovník generálního sekretariátu ahmadijského hnutí v Lahore. Takové výsledky dokazování připomínají z úřední činnosti známé tendence žadatelů o azyl v některých případech účelově azylový příběh upravovat a podpírat jej falešnými dokumenty (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2012, č. j. 8 Azs 2/2012 - 23). Zdejší soud

pokračování

považuje za významné také hodnocení dokumentu v kontextu s dalšími skutečnostmi, které byly zjištěny již v řízení o předcházející žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný nepřehlédl, že projevy stěžovatele v zemi původu, způsob opuštění Pakistánu, komplex znalostí o hnutí Ahmadijů a postoj po příchodu do České republiky neodpovídají znalostem a postojům vyznavače tohoto hnutí. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že některé ze sporných skutečností byly stěžovatelem v druhé žádosti upřesněny (viz. např. doplňující pohovor ze dne 1. 2. 2012), nicméně v době a v situaci, kdy si již byl stěžovatel vědom, jaké slabiny azylového příběhu je nutné odstranit. V celkovém souhrnu tak negativní hodnocení dokumentu nevyvolává žádné pochybnosti. Námitky napadající hodnocení dokumentu lze proto označit za nedůvodné.

V postupu krajského soudu nelze spatřovat pochybení ani v tom, že neprovedl navrhované důkazy výpovědi svědků M. A. A. a M. S. u. R. Nejvyšší správní soud dlouhodobě zastává názor, že soud je oprávněn rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli, přičemž kritériem pro takové rozhodnutí může být i otázka nadbytečnosti provedení takových důkazů pro zjištění skutkového stavu věci (tj. důvodný předpoklad, že navržené důkazy nesměřují k lepšímu objasnění dostatečně zjištěného skutkového stavu věci, viz argumentaci tohoto soudu v usnesení ze dne 14. 1. 2009, č. j. 9 Azs 69/2008 – 79), což je situace obdobná nyní posuzovanému případu. To však pochopitelně nezbavuje soud povinnosti takový postup patřičně odůvodnit (srovnej argumentaci rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 – 89, či ze dne 23. 10. 2008, č. j. 1 As 45/2008 – 56). V nyní posuzované věci krajský soud explicitně neuvedl, proč důkazy svědeckými výpověďmi neprovedl, implicitně je ovšem takový důvod zřejmý z obsahu odůvodnění jeho rozsudku, ze kterého vyplývá, že soud disponoval dostatkem informací k vyslovení svých závěrů. Naopak stěžovatel ve správní žalobě nespecifikoval, jakým způsobem by mohli navržení svědci k objasnění skutkového stavu přispět. Není zřejmé, jaký je jejich vztah ke stěžovateli, zda mají něco společného s hnutím Ahmadijů, popřípadě jakými informacemi nad rámec již zjištěných skutečností disponují. Za těchto okolností se mohla argumentační nedůslednost krajského soudu jen stěží do výsledného rozhodnutí promítnout. V souvislosti s tím je vhodné zopakovat, že uvažovat o přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany lze pouze tehdy, je-li pochybení krajského soudu tak výrazné intenzity, že by to mohlo vést odlišnému posouzení věci. Namítaný nedostatek však takové intenzity dosáhnout nemůže, neboť nashromážděné podklady zcela postačují k posouzení otázky, zda je stěžovatelův azylový příběh věrohodný či nikoli.

Nejvyšší správní soud nakonec považuje za irelevantní rovněž námitky poukazující na nepřesnosti charakteristiky vztahů stěžovatele k subjektům, ve kterých měl působit (hnutí Ahmadijů, organizace Ahmde Peace Movement /„mírové hnutí“, respektive „mise míru“). Z rozhodnutí žalovaného i napadeného rozsudku je zcela patrné, že zásadní bylo ověřování členství stěžovatele v hnutí Ahmadijů. I kdyby tedy rozhodnutí žalovaného obsahovalo dílčí nepřesnosti v uvádění vztahu stěžovatele k jiným subjektům, nejednalo by se v žádném případě o vadu, která by mohla mít vliv na celkový výsledek správního řízení, a mohla se tudíž negativním způsobem projevit do úvahy krajského soudu. Ani poslední skupina námitek tak přijatelnost kasační stížnosti založit nemůže.

Vzhledem k tomu, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje v posuzované věci dostatečná vodítka pro vypořádání se s kasačními body a zdejší soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, nezbylo, než kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s. odmítnout jako nepřijatelnou.

Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné

V Brně dne 23. června 2015

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu